

ARUKATE KÜLADE LÕPUSEMINARI SOOVITUSED PROGRAMMI JUHTIDELE JA TEGEVUSRÜHMADELE

Detsember 2022 Ivika Nõgel ja Meel Valk

Osalejate soovitus	Koolitajate täiendavad soovitus
STRATEEGIA	
<ul style="list-style-type: none"> Jätkata kogukonna kaasamise olulisuse rõhutamist. Jätkata strateegia loomise protsessi toetamist (dokumendi näidispõhi, ajaraami ja eesmärgipärasuse hoidmine). Hea kui oleks ees lihtsam ja lühem näide valmis strateegiast. Strateegia struktuur lihtsamaks. 	<p>-Kaaluda programmi sihtrühma ja sellele vastavat strateegia raskusastet – „kestlike“ külade puhul võiks raskusaste olla kõrgem ja suurem rõhuastetus innovatsioonil, „ennast määratlevate“ külade puhul strateegia raskusastme nõuded madalamad ja rohkem rõhku kaasamise oskustele.</p> <p>-(NB! Vaata kogukondade arengutasemeid Powerpoint dokumendist „Mida arukas küla vajab“)</p>
MENTORLUS	
<ul style="list-style-type: none"> Mentori tugi oli väga vajalik – teine vaade, järjepidev nõuandmine, kohapeale tulemine. Puudu oli sellest, et mentor oskaks selgitada paremini „aruka küla“ kontseptsiooni. Idee – kasutada programmi läbinud kogukondi kogemusmentoritena. 	<p>-Lähtuvalt eelmisest ettepanekust „kestlikele“ pigem mentorlust ning eksperte ning „ennast määratlevatele“ pigem nõustamist ja kaasavate arutelude tugimist.</p> <p>-Mentori ja nõustaja puhul on oluline, et ka nemad saaks hästi aru „aruka küla“ kontseptsioonist. (See tuleb programmil selgeks mõtelda.)</p> <p>-Samuti võiks mentorid kaasata õppereisidesse, et inspireerida ka mentoreid ning luua tugevam side mentiiga.</p> <p>-Mentoritest saaks head nõustajad ka Leader tegevusrühma tasandi tegevustele.</p>
KOOLITUSPROGRAMM	
<ul style="list-style-type: none"> Õppereisi sihtkohad olid hästi valitud. Välismaa õppereis oleks paremini toimunud programmi alguses või keskel. Koolitusprogramm avas hästi aruka küla olemust. Eestisesed õppereisid oleks võinud olla korraldatud nädalavahetustel. Koolitused võiksid olla osad nädala sees ja osad nädalavahetusel. Jätkata inspireerivate, hästi korraldatud ja valitud koolitustega. Koolitused võiksid toimuda arukates külates vastavalt teemale. Nii koolitustele kui ka õppereisidele tuleks kaasata rohkem inimesi ühest kogukonnast (vähemalt 3), siis oleks mõju suurem. Koolitusi võiks rohkem olla ja õppereisid viia kaugematesse sihtpunktidesse. 	<p>-Õppereisid ning kogukondade külastused tuua programmis ettepoole, sest just sealt tuleb kõige rohkem ahaa elamusi ja inspiratsiooni.</p> <p>-Programmis rõhuda rohkem kvaliteedile kui kvantiteedile. Kaasata vähem kogukondi, kuid suuremad meeskonnad igast arukast külast. Tehes pääs programmi defitsiitsemaks võimaldab ka osalejatelt rohkem nõuda.</p>

VÕRGUSTUMINE	
<ul style="list-style-type: none"> • Ühised koolitused, külastused ja õppereisid liidavadki võrgustikku, inspireerivad vastastikku ning panevad jälgima teineteise tegevusi. • Leader Liit võiks võtta võrgustiku hoidmise enda peale ning panna 2023. aastaks juba aasta alguses kohtumiste ajad paika. • Uue algatusena võiks korraldada arukate külade päeva või liita see osaks maal elamise päevast. • Eesti Leader Liit võiks luua "arukate külade" ühtse sildi, mida üle Eesti kasutada. 	<p>-Võrgustikul peab olema hoidja. Selleks võiks olla Leader Liit. Selleks tuleb leida ressursid.</p> <p>-Toetame väga mõtet teha ka teemapõhiseid võrgustiku kohtumisi, kus oleks suurem huvide ühisosa.</p>
INNOVATSIOON	
<ul style="list-style-type: none"> • Jätkata kogukondade silmaringi avardamisega ning uuenduslike ideede tutvustamist läbi õppereiside. • Pakkuda innovaatiliste ideede arendamiseks välja eksperte. • Tõeliselt uuenduslik projekt eeldab oluliselt suuremat toetussummat kui 5000 eurot. • Ideed - teha aruka küla kiirendi, telesaade „külahullude“ vahetus. • Paremini selgitada kogukondadele innovatsiooni tähendust ja kontseptsiooni. 	<p>-Innovatsiooni on realistlikum tekitada „kestlike“ külade baasilt. Üks võimalus on teha programm kahetasandiliseks ja innovatsioonivõimekusega küladele pakkuda spetsiaalset eksperttuge ja kiirendit.</p> <p>-Innovatsiooni edendamiseks kasutada sobivaid formaate nagu häkatonid, ideeturud jne ning professionaalseid innovatsiooni mentoreid.</p> <p>Kuna innovatsiooni eelduseks on kogukonna vajadus või põletav probleem, siis peaks programmi sisenemisel olema probleem/vajadus teadvustatud.</p>
OOTUSED TEGEVUSRÜHMADELE	
<ul style="list-style-type: none"> • Luua strateegiasse „aruka küla“ meede, mis oleks mõeldud programmi läbinutele. • Teha ühised ümarlauad kogukondi arendavate organisatsioonide vahel (Leader, MAK, omavalitsusliidud, Kodukant) ja leppida kokku arengusuunad ja rollid. • Käivitada kogukondadele suunatud koostööprojekte ning selle raames teha koolitusi ja õppereise külaaktiividele. • Sarnaste strateegiliste väljakutsete ja huvidega külade võrgustike arendamine. • Toetada ja arendada kogukonda eestvedajat tandemit või tiimi, mitte ainult üksikut eestvedajat (see tagab jätkusuutlikkuse). 	<p>Arukate külade programm toimiks paremini tegevusrühmade üleselt. Oluline on, et strateegias on meetmeid, mis arukate külade fookusteemadega kokku läheks.</p>